

SOCIALIZACIJA

Kaj je socializacija in zakaj je pomembna?

Socializacija je vseživljenski proces, v katerem se ljudje prilagajamo družbi, se vključujemo, naučimo vzorcev obnašanja, ravnanja ter sprejemamo njeno kulturo in vrednote. Iz nas naredi socialna bitja, ki se znajo izražati, sporazumevati in obnašati tako, da nas skupnost razume in sprejema.

Kaj je biološko podedovani instinkt?

Je obnašanje ljudi in živali. To so kot prirojene naravne značilnosti, nad katero nimajo nadzora (npr. jok, nasmeh, potrebe...)

Navedi tri dejavnike socializacije in jih opiši:

Primarna socializacija - Povezujemo jo z otroštvom. V tem obdobju smo popolnoma nesamostojni in odvisni od drugih. Takrat so zelo pomembni intimni odnosi z družino in začnejo se vzpostavljati čustvene vezi. Otrok se nauči načinov ravnanja, komunikacije, vrednote in norme pa sprejema kot samoumevne. Procesi učenja potekajo s posnemanjem, igranjem vlog (*iskanje inditete*), istovetenjem z odraslimi. Starši uporabljajo sistem nagrad & kazni.

Otrok brez ljubečih stikov z odraslimi (starši ali skrbniki), se ne more normalno razviti. Otroci iz sirotišnic so ingvistično in intelektualno zaostali (*retardirani*). Primeri:

- Ana – koze, drvarnica
- Gennie – izolacija v sobi
- Alexander – psi

Sekundarna socializacija – Poteka od otroštva do odraslosti. Začnemo se vključevati v različne skupine, organizacije, šole, prevzemamo nove vloge. Vzorci sporazumevanja se spremenijo. Pojavi se adolescenca.

Adolescenca – samostojnost, zmožnost za skrb samega sebe, vendar ne v celoti (*podobno kot puberteta*).

Mladost – je vmesno obdobje med otroštvom in odrastlostjo, socialno nadaljevanje otroštva

Moratorij – neka stvar, ki se še izvaja.

Paradoks – v modernih družbah, mladi dozorevajo prej kot v preteklosti, dejansko pa so večino časa odvisni od staršev, šole...

Pripisan status – pri tradicionalnih družbah, skoraj ni možnosti izbire in negotovosti, kaj boš ko odrasteš (*npr. oče kmet, sin kmet*).

Pridobljen status – pri modernih družbah, imamo možnost izbire – to povzroča negotovost, stres..., saj te odločitve vplivajo na naše življenje.

Klasična mladost: 14 – 18 let (*čas srednje šole*)

Podaljšana mladost: 18 – 24 let (*postmladost ali postadolescenca – čas študija*)

Predodrasla mladost: 24 -29 let

Stuart Hall – Preučeval je adolescenco (*čas viharnišтва, upornišтва, čustvenega nihanja...*). Meni da je to nujno, za vstop v odraslost.

Prehod v odraslost – Merila o tem, kdaj je človek odrasel, se razlikujejo med družbami. V modernih družbah sta stalna zaposlitev in osamosvojitve (*od izvirne družbe in oblikovanje svoje zakonske in družinske skupnosti*). Jasna je le zakonska meja polnoletnosti.

Nekatera merila samostojnosti se premikajo v zgodnejša leta (*samostojnost na področju videza*). Ekonomska in družbena merila se odmikajo (*prehodi v odraslost so kasnejši, nejasni, raznovrstni, negotovi, bolj tvegani...*) Podaljševanje šolanja zaradi večjih zahtev znanja, spretnosti v poklicih in slabih možnosti zaposlitve. Posledice:

- Ekonomska odvisnost od staršev
- Bivanje pri starših
- Ksnejše oblikovanje družine
- Manj otrok (*starši starejši*)

Kaj je resocializacija?

Resocializacija ali ponovna socializacija je proces izničenja učinkov prejšnje socializacije in sprejetje novih oblik vedenja, vrednot in norm. O resocializaciji govorimo, ko gre za pojave odklonskega vedenja v neki družbi (*npr. kriminalci, narkomani, alkoholiki...*) Obstajajo ustanove, ki naj bi skrbele za sistematično resocializacijo (*npr. zapori, psihiatrične bolnišnice...*) Goffman je tak tip organizacije poimenoval totalne organizacije. To je organizacija v kateri skupaj živijo posamezniki za dalj časa izolirani od sveta. Svoje življenje preživljajo organizirano, formalno po vnaprej določenih pravilih. Človek to sprejme novo inditeto in zavrže vse prejšnje, je brez stikov z zunanjim svetom.

Stigmatizacija bivših zapornikov, narkomantov... – okolje ne vrjame v spremembe, preprečuje normalno življenje (*vnaprej določeno mnenje*)

Spolno diferencirana socializacija

Začne se v primarni sociologiji:

- Odziv na spol
- Zunanja podoba (*obleke, frizura*)
- Različne igrače
- Liki v otroških knjigah in učbenikih
- Množični mediji (*idealne podobe ženske*)

Kljub razlikam, spremembam, emarcipaciji žensk, tudi v modernih družbah obstajajo razlike. Šola je odprta za oba spola (*dekleta so v šoli in v študiju uspešnejša na vseh področjih, tudi na naravoslovju*). Kljub temu ženske večinoma izbirajo klasične »ženske« poklice, enako velja za fante.

Kaj so dejavniki socializacije?

So način preko katerih se vključujemo v družbo in sprejemamo kulturo, norme, vedenje, osebne lastnosti (*ljudje, skupine, družina, mediji, delovno okolje, verske skupine...*) Pomen skupin se razlikuje od življenjskega obdobja.

2. dejavniki socializacije:

- Družina (*razvoj čustvenih vezi*)
- Skupine vrstnikov (*izbira posameznik demokratične skupine, približno iste starosti, ali z istimi interesi*)
- Šola (*prenašanje znanja*)
- Množični mediji (*oblikujejo vrednote, način življenja, vplivajo na kulturo*)
- Delovno mesto
- Religiozne skupine
- Prostočasovne skupine

Družina

Je prva družbena skupina, s katero se čustveno povežemo. V tradicionalni skoraj edini dejavnik socializacije, v moderni eden od mnogih. Različni odnosi med generacijami, v tradicionalni spoštovanje staršev, vzgoja bolj represivna (*omejenost nečesa*). Danes so odnosi bolj sproščeni, demokratična vzgoja, premisivan (*otrok lahko dela kar hoče*). Danes so družine lahko majhne, jerdne, razširjene, nuklearne, dvostaršovske, enostarševske, reorganizirane, istospolne... Ima pomemben vpliv na razvoj posameznika. Infantilizacija mladih – mladi prepuščajo odločanje o sebi staršem, se ne naučijo prevzemati odgovornosti zase.

Skupine vrstnikov

Pojavi se zgodaj v vrtcu, šoli, sosedstvu (te skupine so zelo pomembne). Skupno šolanje vpliva na izbor prijateljev za druženje izven šole. Mladostniki za prijatelje izbirajo vrstnike, ki so jim bližje po interesih, prepričanjih, hobijih... V vrstniških skupinah so odnosi bolj demokratični kot doma ali v šoli. To je tudi subkulturno okolje. V teh skupinah pridobivamo:

- Socialne izkušnje
- Uveljavitev brez zaščite staršev
- Primerjava stališč, vrednot, odnosov...

Šola

Šola je prenašalka znanja, vrednot, norm (*formalne, neformalne norme, odnosi med avtoritetami, vrstniki, disciplina, tekmovalnost...*) V moderni družbi predstavlja model družbenega sistema (*ne temelji na sorodstvu, niti na osebni izbiri*) V šoli se naučimo, kako delovati v družbi v okviru vnaprej določenih pravil.

Množični mediji

Vrste medijev:

- Tiskani (*plakat, časopis, revije, letak, knjige...*)
- Elektronski (*Internet, TV, radijo, kino...*)

Pomembno socialno okolje za vse generacije, še posebej za mlade. Medije vodi ekonomski interes (*razen javnih medijev – npr. RTV, SLO...*). Mediji (so)oblikujejo:

- Vrednote
- Stereotipe, klišeje, stališča
- Oblikujejo kulturo
- Je del vsakdanjega življenja
- Pretok informacij
- Vpliv na družino, šolo, vrstnike, skupine, prosti čas, življenjski slog

Mediji omogočajo pridobivanje informacij in znanje, po drugi strani pa je realnost, ki jo prikazujejo medijska konstrukcija (*nasilje v filmih, TV, motnje prehranjevanja – lepotni ideali...*). Način socializacije preko medijev pogosto v nasprotju z družino in šolo.